

Момазо Перчивале
Архимед
чаробњак с бројевима

Превела с италијанског
Гордана Бреберина

мала лагуна

Поглавље 1

Најлепши у Средоземљу

У средишту Средоземног мора узди-
зао се најлепши и најбогатији град.

Звао се Сиракуза и, премда се налазио близу
Рима и његових провинција, био је грчки град.
Високе и величанствене зидине, иза којих су се
пружала плодна поља, опасавале су га попут
круне. Смарагдно Јонско море беласало се на
сунцу док су путници пловили по њему у
својим бродовима.

Краљ Сиракузе Хијерон II био је прониц-
љив и препреден владар. Успешно је водио
ратове, али је схватио значај мира. Сиракуза је

у време његове владавине доживела дуго раздобље безбрижности и постала баснословно богата.

Да смо неки докони стражар, са осматрачнице на највишој кули тврђаве Еуријалус видели бисмо дуге, снежнобеле зидине које окружују град, жута житна поља, крива и квргава стабла маслина и сочне гроздове у виногради-ма.

Цела Сиракуза је била велико градилиште и радници су ишли тамо-амо као вредни мрави. Хијерон је позвао најбоље атинске градитеље да прошире старо позориште и подигну велики олтар посвећен Зевсу. Градили су се и путеви, куће и виле. Сви су имали пуне руке посла.

Наша прича почиње у Великој луци у Сиракузи, где су богати трговци извикивали наређења робовима док су улични продавци гурали своја бедна колица. Тог пријатног пролећног дана брод *Нилски цвети* пристао је да истовари робу.

Двадесет лучких радника поносно је показивало голе, преплануле груди: мишићи су им се праћкали као рибе испод коже сјајне од зноја. Прелазили су преко моста од ужади и нестајали у утроби брода, одакле су само трен касније излазили погрбљени под тежином неког сандука или амфоре. Требало је испразнити цело потпалубље. Било је много посла за све.

„Господине!“, позва неки нежан гласић.

Намргођени лучки радник погледа око себе. Да ли га је то неко звао или му се само учинило?

„Господине!“, понови глас. „Могу ли нешто да вас питам?“

Човек спусти поглед и сrete очи мршаваг дечачића који га је вукао за ногавицу. Имао је кудраву, као гар црну косу, огромне очи и суве ручице налик на гранчице.

Истоваривач подиже обрву. „Шта хоћеш, малиша?“

„Мој господар је чувени мудрац из Сиракузе, господине.“

„Мудрац?“

„Учитељ над учитељима!“, одговори одлучно дечак. „Он уме да измери звезде и преброји зрна песка!“

Човек је ћутао.

„Архимед.“

На спомен тог имена, човеков израз лица се потпуно промени.

„Архимед! Тако ми свих богова са Олимпа! Зар велики Архимед има роба који је прцвољак попут тебе?“

Малишан се поносно насмеши. Сваки пут када би изговорио господарево име, сви би се озарили и гледали га као да је и он нека важна особа. „Учитељ ме је задужио да проверим јесу ли стигли свици папируса за њега“, рече он службеним тоном.

Човек климну главом. После приче о звездама и зрнцима песка, дечак је коначно рекао нешто што је разумео.

„Мораш да одеш код капетана: ја сам задужен само за истовар.“

Малишан хитро пређе преко стрмог мостића и за тили час се нађе на палуби.

Капетан *Нилскої цвейџа* није морао да тражи свитке за Архимеда. Све време их је брижљиво чувао у свом личном ковчежићу.

Предао му их је један од мудраца из Музеја у Александрији, у Египту, замоливши га да пази на њих. Нису му свакога дана поверавали тако драгоцен товар.

Мршавко нешто касније пројури кроз пијаци

носећи испод мишке три кожна ваљка. Убрзо стиже до лепе куће окружене дрвећем, на пола пута између луке и позоришта. Прође кроз баштицу, у којој су, без икаквог реда, биле постављене коцке, пирамиде, купе и друге фигуре направљене од камена, па опрезно отвори улазна врата.

„Учитељу!“, позва.

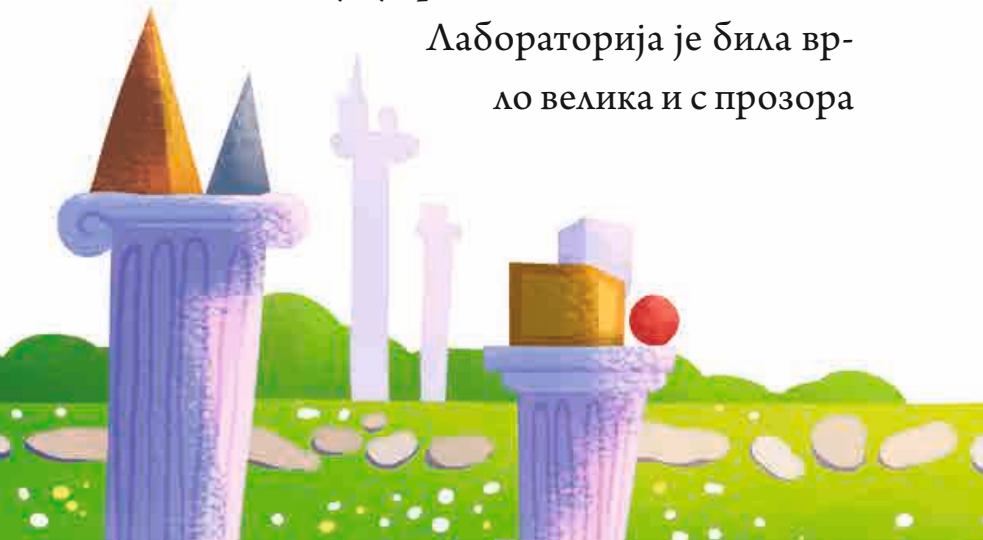
Нико му не одговори. Дечак покуца на врата собе у коју нико није смео да уђе без дозволе: то је била Архимедова лабораторија.

„Учитељу, јесте ли ту?“

Опет ништа.

Малишан одшкрину врата и провири унутра.

Лабораторија је била врло велика и с прозора

је могло да се види море. Зидови су били прекривени полицама препуним свитака папируса притиснутих необичним дрвеним предметима. Било је ту коцака и лопти, али и компликованих геометријских тела са мноштвом троугластих и квадратних, па чак и петоугаоних и шестоугаоних страница. С папирусима су биле помешане алатке достојне столарске радионице: чекићи, длета, ексери, гвоздени окови и мноштво допола издељаних парчића дрвета. У делу просторије који је, зачудо, био уредан и раскрчен, видео се послужавник са чинијом пуном воћа и неначетом векном хлеба.

Поглед је привлачио сто на другом крају собе, прекривен ланеним платном испод кога су штрчале загонетне избочине. Нико осим учитеља није знао шта је испод платна. То је био тајни изум на којем је радио.

Ту је најзад, у полумраку, био и он: Архимед. Са густом и коврцавом брадом, продорним погледом и дугим и мршавим рукама, које су му вириле из хитона као штапићи.

Клечао је на поду, нагнут над кутију с поравнатим песком на коме је био исцртан круг. Причао је сам са собом, а обрве су му биле толико набране да би могле да држе шаргарепу. У руци је имао дрвени шестар. Повремено би се примакао песку, а онда би се, већ следећег трена, поново одмакао од њега. Био је дубоко замишљен тако да се стицао утисак да се налази у неком другом свету.

„Учитељу?“, промрмља дечак. „Донео сам египатске папирусе...”

Архимед повуче линију која је пресекла круг

